

Lidská práva (body - poznámky)

- a) ve filosofii vše souvisí – zde problémy právní, etické a také filosoficko-antropologické
- b) perspektiva antropologická nám ukáže, že člověk není to, co je, ale také a zejména to, co není
- c) to platí ovšem obecněji o každém „pravém jsoucnu“, ale tady to platí par excellence (kat´ exochén)
- d) spravedlnost a právo není záležitostí okamžiku, nýbrž obojí platí jak pro minulost, tak pro budoucnost
- e) spravedlnost i právo je třeba chápat nikoli jako danost, nýbrž spíše jako normu, kritérium pro danost: danost (daná skutečnost) je různá a proměnlivá, a proto musí být vždy znovu měřena, posuzována z hlediska (v perspektivě) spravedlnosti a práva
- f) je třeba se zbavit tradiční představy, že spravedlnost či právo jsou jednou provždy neměnně platné, že jsou jaksi nad časem a mimo čas; když se mění okolnosti, např. situace se stane mimořádně složitou, musí se změnit také konkrétně hic et nunc platná spravedlnost i právo
- g) připustíme-li, že se spravedlnost i právo mění, tj. pohybují, musíme se hned také tázat, kterým směrem se pohybují, tj. odkud a kam – což nemusí pochopitelně znamenat pohyb pouze místní
- h) problém pohybu v čase: evropská myšlenková scéna je takřka fatálně poznamenána řeckou redukcí skutečnosti na aktuální přítomnost (danost): to, co už není a co ještě není, prostě „není“, „je“ ničím – proto muselo být dějinné (a tedy časové) myšlení teprve objeveno resp. vynalezeno, a to díky přesvědčivosti starého hebrejského myšlení
- i) výsledek naší reflexe: rozsah skutečnosti, tj. všeho skutečného, je mnohem širší než rozsah aktuálně (tj. věcně, reálně) přítomného; spravedlnost a právo musíme proto chápat jako cosi skutečného, i když ne vždy (a v úplnosti dokonce nikdy) realizovaného, ale jako cosi, co má a musí být vždy znovu realizováno, provedeno, uskutečněno (uskutečňováno) hic et nunc
- j) jestliže se spravedlnost i právo vztahují – pro nás jako lidské subjekty přednostně – do konkrétní situace (která se mění, tedy pohybuje), znamená to, že ani ony samy nemohou být „dány“ jednou provždy, ale že se také mění (a tedy pohybují) – a vzhledem k ke směrové orientaci časovosti se pohybují z budoucnosti do přítomnosti (nikoli naopak)
- k) adventivní charakter spravedlnosti i práva: srv. biblické chápání – spravedlnost přichází z nebe, pravda vyrůstá ze země
- (Body – poznámky; Písek, 2001 – přesné datum ?)